

Pedagogiske lederes kunnskapsledelse som praksis på avdelingen i barnehagen. Et kvalitativt og tolkende skyggestudie.

Den overordnede problemstilling for denne avhandlingen er: *Hva kjennetegner kunnskapsledelse som praksis i uformelt arbeid på avdelingen i barnehagen?*

Problemstillingen blir undersøkt gjennom resultatene fra 5 delstudier og teoretisering av kunnskapsledelse som praksis i barnehagen gjennom en overbyggende kappe. Hensikten med avhandlingen er å få en dypere forståelse og mer kunnskap om pedagogiske lederes kunnskapsledelse som praksis i uformelt arbeid i barnehagen, der uformelt arbeid viser til arbeid som ikke er planlagt på forhånd, men som oppstår der og da i respons til situasjonen. Gjennom praksisteori utvides forståelsen av ledelse av kunnskapsutvikling som noe mer enn bare handlingene den pedagogiske lederen gjør i sin ledelse. I dette tolkende studiet benyttes kvalitativ skygging som metodologisk tilnærming for å forsøke å forstå den pedagogiske lederen som en operativ kunnskapsleder. Gjennom å skygge seks erfarne pedagogiske ledere har data blitt samlet gjennom videoobservasjon, feltnotater, kontekstuelle intervjuer og *video stimulated recall*-intervjuer. Det er også foretatt ett fokusgruppeintervju.

Kunnskapsledelse som praksis kombinerer kunnskap, dømmekraft, forståelse og improvisasjon for å imøtekomme uforutsette situasjoner i praktisk arbeid med barn og personale. Fire praksiser av kunnskapsledelse i barnehagen har vist seg gjennom 1) å tilby og gi spontan faglig veiledning til personalet i aktuelle praksissituasjoner på avdelingen og 2) kunnskapsledelse gjennom å opptre som rollemodeller i pedagogisk arbeid med barn. Kunnskapsledelse har også vist seg gjennom 3) å sette ord på delte førstehåndserfaringer i praksis og ved at pedagogiske ledere løfter fram sine tanker om det som foregår og 4) gjennom å støtte ønskede pedagogiske praksiser som finner sted på avdelingen. Som improvisasjoner har disse handlingene opptrådd på bakgrunn av de pedagogiske ledernes erfaring. Avhandlingen konkluderer med at kunnskapsledelse i barnehagen kjennetegnes ved å være hybrid, skapende, sammenvevd og betinget. De pedagogiske ledernes kunnskapsledelse betinges av erfaring og profesjonskunnskap, tid og rom og sist, men ikke minst: pedagogiske lederes tilstedeværelse i pedagogisk arbeid med barn sammen med sitt personale på avdelingen i barnehagen.

Nøkkelord: barnehage, kunnskapsledelse, praksis, praksisteori, kvalitativ skygging, pedagogiske ledere

Teacher leaders' knowledge management from a practice perspective in informal work in early childhood education and care - A qualitative and interpretive shadowing study.

The aim of the thesis is to deepen the understanding of formal teacher leaders' knowledge management from a practice perspective in informal work in early childhood education and care. In the study, informal work refers to work that is not planned in advance but which occurs there and then in response to a situation. Through practice theory, the understanding of knowledge management is extended as something more than just the actions which the formal teacher leader performs as part of his or her leadership. This interpretive study uses qualitative shadowing as a methodological approach to understand formal teacher leaders as operational knowledge leaders. Through shadowing six experienced formal teacher leaders in everyday work, data was collected through video observation, field notes, contextual interviews and video stimulated recall-interviews. One focus group interview was also conducted.

Through the lens of practice theory, undefined, intangible knowledge management can be seen in a clearer and more defined way as a new perspective on leadership in early childhood education and care. Knowledge management as practice, which combines knowledge, judgment, understanding and improvisation, can accommodate unforeseen situations in practical work with children and personnel. Four practices of knowledge management in early childhood education were discovered. The first two practices include 1) providing spontaneous professional guidance to staff in current practice situations and 2) engaging in knowledge management by acting as a role model in the performance of work. Knowledge management was also discovered through 3) putting practices into words in order to share first-hand experiences and 4) supporting desired teaching practices that occur within the teacher leader's department. As improvisations, these actions are based on the formal teacher leaders' experience.

The thesis concludes that knowledge management in early childhood education and care is characterised by being hybrid, creative, intertwined and conditional. Formal teacher leaders' knowledge management is conditional upon experience and professional knowledge, space and time, and last but not least, upon these teacher leaders' presence in educational work with children along with their department staff in early childhood education and care.

Keywords: early childhood education and care, knowledge management, practice, practice theory, qualitative shadowing, formal teacher leaders